

SUMMIT NATO V BRUSELU 2021

Závěry vrcholné schůzky Severoatlantické aliance z června 2021

Hlavní body summitu

- 1) Přijetí agendy NATO 2030
- 2) Zahájení přípravy nové Strategické koncepce
- 3) Vymezení Číny jako „systémové výzvy“
- 4) Odsouzení ruského agresivního chování
- 5) Normalizace transatlantických vztahů po nástupu Joea Bidena

Summit NATO je vrcholnou schůzkou hlav států a vlád členských zemí NATO k projednání aktuálních otázek bezpečnosti severoatlantického prostoru. Koná se přibližně jednou za dva roky. Summit je důležitým prvkem v rozhodovacím procesu NATO, dochází během něj k přijímání rozhodnutí, přijímají se noví členové NATO, zahajují významné iniciativy a rozvíjí partnerství s nečlenskými státy.

Bruselský summit 14. června 2021 navázal na londýnský summit z roku 2019. Lídři NATO na summitu v Bruselu přijali devítibodový plán tzv. agendy NATO 2030, podle něhož by měla vzniknout nová Strategická koncepce NATO. Koncepce by měla být představena na příštím aliančním summitu v Madridu naplánovaném na rok 2022.

Představitelé NATO na summitu diskutovali o současných i budoucích bezpečnostních hrozbách a výzvách, včetně stále agresivnější politiky Ruska a Číny, terorismu, kyberútoků, nových disruptivních technologií (emerging Disruptive Technologies, eDTs), důležitosti vesmíru pro bezpečnost Aliance. Lídři NATO neopomněli význam dodržování závazků o obranných výdajích a znovu se přihlásili k závazku z velšského summitu NATO 2014 vydávat 2 % HDP na obranu a 20 % obranného rozpočtu na investice. Jednalo se také o první alianční summit v době probíhající pandemie covid-19 a také první summit, kterého se účastnil nový americký prezident Joe Biden.

Rusko

Lídři NATO odsoudili agresivní chování Ruské federace vůči členským státům Aliance a vyjádřili solidaritu se spojenci zasaženými aktivitami ruských zpravodajských služeb. „K nim patří nelegální akce ruských zpravodajských služeb na území Aliance, z nichž některé si vyžádaly životy obyvatel a způsobily rozsáhlé materiální škody. V plné solidaritě stojíme za Českou republikou a dalšími zeměmi, které byly tímto způsobem postiženy,“ uvádí komuniké.

Představitelé také upozornili na ruské narušování aliančního vzdušného prostoru, posilování vojenské síly, rozmisťování vojáků u hranic s Ukrajinou, vojenské sblížení s Běloruskem a Čínou či na ruské hybridní operace a kyberútoky. V neposlední řadě představitelé NATO vyzvali Rusko,

„Přijetím bodů z agendy NATO 2030 se lídři NATO rozhodli učinit Alianci silnější a lépe připravenou na budoucnost.“

Jens Stoltenberg, generální tajemník NATO

Devítibodový plán agendy NATO 2030

- 1) Prohloubení politických konzultací
- 2) Posílení odstrašení a obrany
- 3) Zlepšení odolnosti společnosti a kritické infrastruktury, tzv. „resilience“ (boj proti dezinformacím, kyberútokům a ekonomickým či vlivovým operacím protivníků)
- 4) Udržení technologické převahy (iniciativa DIANA, disruptivní technologie EDTs)
- 5) Zachování mezinárodního řádu založeného na pravidlech (spolupráce s EU ad.)
- 6) Posílení výcviku a budování kapacit partnerských států
- 7) Přizpůsobení se změně klimatu
- 8) Vytvoření nové Strategické koncepce
- 9) Investice do NATO

aby odstranilo ze svého seznamu nepřátel Českou republiku a Spojené státy americké. Zároveň zdůraznili nutnost vést s Ruskem konstruktivní dialog.

Čína

Zástupci členských států NATO na summitu v Bruselu poprvé oficiálně uvedli, že se hodlají postavit čínským vojenským ambicím. „Deklarované ambice a asertivní chování Číny představují systémové výzvy pro mezinárodní řád založený na pravidlech i pro oblasti důležité pro bezpečnost Aliance,“ uvádí komuniké summitu.

Obavy Aliance vzbuzuje rozšiřující se čínský jaderný arzenál, čínsko-ruská vojenská spolupráce, šíření dezinformací, potlačování lidských práv a vývoj nových disruptivních technologií. Podobně jako u Ruska je podle NATO důležité vést s Čínou smysluplný dialog v oblastech důležitých pro společnou bezpečnost, jako je například klimatická změna.

Stahování z Afghánistánu a boj proti terorismu

Silně diskutovaným tématem bylo také stažení aliančních vojáků z Afghánistánu. V komuniké lídři NATO deklarují, že stažení vojáků neznamena konec podpory afghánské vlády a jejích bezpečnostních složek. Aliance bude

poskytovat výcvik a finanční podporu afghánské armádě, v Kábulu zůstane diplomatický představitel NATO a spojenci budou přechodně financovat mezinárodní letiště v hlavním městě Afghánistánu. NATO podle komuniké bude i nadále bojovat proti terorismu, zejména na Blízkém východě. NATO mimo jiné na žádost irácké vlády posílí svou podporu Iráku v boji proti terorismu rozšířením své mise NATO Mission Iraq – ta pomáhá zejména s výcvikem iráckým bezpečnostních složek.

První summit nového prezidenta USA

Summitu v Bruselu se poprvé účastnil nový americký prezident Joe Biden razící diametrálně odlišný přístup k NATO než jeho předchůdce Donald Trump. „Chci to vyjádřit jasně: NATO je pro americké zájmy zásadně důležité samo o sobě. Pokud by neexistovalo, museli bychom jej znovu založit,“ řekl Biden už před summitem. Nová americká administrativa stejně jako ta minulá klade důraz na zvyšování výdajů na obranu členských států NATO.

Česko na summitu

Česká republika byla v komuniké zmiňována kvůli výbuchům muničních skladů ve Vrběticích v roce 2014, za kterými stojí ruské zpravodajské služby, a následné diplomatické roztržce mezi Prahou a Moskvou, po které se Česká republika dostala společně s USA na seznam nepřátel Ruské federace. Aliance v reakci na Vrbětice vyjádřila Česku solidaritu. Na summitu Českou republiku zastupoval prezident Miloš Zeman, kterého doplnili ministři zahraničních věcí Jakub Kulhánek a obrany Lubomír Metnar.

Bibliografie a zdroje k tématu:

- » North Atlantic Treaty Organization (2021): Brussels Summit Communiqué. Brusel: NATO On-line: https://www.nato.int/cps/en/natohq/news_185000.htm
- » NATO Factsheet: NATO 2030 (2021) https://www.nato.int/nato_static_fl2014/assets/pdf/2021/6/pdf/2106-factsheet-nato2030-en.pdf
- » North Atlantic Treaty Organization (2021): 2021 NATO Summit. Brusel: NATO On-line: <https://www.nato.int/cps/en/natohq/184620.htm#decisions>
- » Fajnor, Jakub (2021): Lídři NATO na summitu vyhlíželi rok 2030. Praha: Ministerstvo obrany ČR On-line: <https://www.mocr.army.cz/informacni-servis/zpravodajstvi/lidri-nato-na-summitu-vyhlizeli-rok-2030-228251/>
- » Siebold S., Holland S., Emmott R. (2021): NATO adopts tough line on China at Biden's debut summit with alliance. Reuters On-line: <https://www.reuters.com/world/europe/nato-welcomes-biden-pivotal-post-trump-summit-2021-06-14/>
- » CT24 (2021): Summit NATO vyjádřil solidaritu Česku a dalším zemím dotčeným nepřátelskými akcemi Ruska. ct24.cz On-line: <https://ct24.ceskatelevize.cz/svet/3326276-summit-nato-projedna-novy-pristup-vuci-rusku-ci-cine-poprve-dorazi-biden>